

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm > 55 mm po K 150. Uradni razglaš, posilano ter notice isti prostor K 2. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Vlada je trdna.

Beograd, 2. Danes se ni pričakovalo, da se reši vprašanje muslimanov. Davi se je na ministrski seji, kateri sta prisostvovala tudi dr. Karamehmedović in dr. Spaho, razpravljalo o ostavki muslimanskih ministrstev. Potem sta muslimanska ministra referirala v svojem klubu. Dopoldne sta dr. Karamehmedović in dr. Spaho zopet konferirala z ministrskim predsednikom Pašičem. Na današnji seji ustavotvorne skupščine

so bili muslimanski poslanci prisotni v zelo majhnem številu. Ob 19.15, ko se je odredilo glasovanje za tretje poglavje, so razen drugih prišli tudi muslimanski poslanci ter sta dr. Karamehmedović in dr. Spaho zavzela svoje mesto na ministrskih klopeh. Spor z muslimani se je danes popoldne poravnal. Vlada bo izpolnila vse zahteve, ki jih je stavil muslimanski klub.

Iz konstituante.

Beograd, 2. junija. Na današnji seji ustavnega odseka je povzel besedo minister za konstituante dr. Trifković, rekoč: Zadnji odstavek člena 43 se je vrnil ustavnemu odseku, ker so nekateri gg. poslanci zahtevali, da se izloči in na njegovo mesto sprejme druga odredba, ki ima več zmislja, in sicer: »Maksimum posesti se določi z zakonom«, in da se izloči oni del, ki govori o minimumu zemljiške posesti, ker bi zadel na velik odpor poslancev iz Srbije. Posl. dr. Stajić (zemljoradnik) želi, da se odstrani stavek: »v katerem se ona ne sme razdeliti med naslednike«, zahteva pa, da ostane tudi minimum, da se torej maksimum in minimum odredita z zakonom.

Posl. Vujičić (radikalec) zahteva, da se zadnji stavek člena 43 sploh opusti. Protivi se ekspropriaciji veleposesti in veli, da je proti temu, da se odredi maksimum, koliko sme zemljoradnik imeti zemlje. To ni samo proti narodnim običajem, marveč je tudi škodljivo za gospodarski razvoj.

Posl. Gjonović (republikanec) pravi, da nima zmislja, ako se ne sprejme odredba o maksimumu; potem bi kapitalisti lahko prišli na kmete in zbirali veleposestva.

Posl. Milojković (komunist) zahteva, da se vsakakor odredi maksimum zemljiške posesti in da naj bo to tolik kompleks, kolikor ga more lastnik sam s svojo rodbino obdelati.

Posl. dr. Perić opozarja, da obstajata dva minimuma posesti: en minimum glede razlastitve posesti, drugi pa, kadar gre za prisilno prodajo za plačilo davkov ali dolgov. Za katero vrsto minimuma gre, je treba razločevati in odrediti v ustavi.

Po razpravi se je stavek sprejel takole: »Z zakonom se bo določil maksimum zemljiške posesti, kakor tudi slučaj, v katerem se minimum posesti ne sme odtužiti.«

45. redni sestanek ustavotvorne skupščine odprl predsednik dr. Ribar ob 16.45. Finančni minister dr. Kumanudi odgovori na vprašanje posl. Brandnerja, da je dala vlada za koroške begunce najprej pet milijonov.

nov, potem dva milijona, tretjič pa 500.000 dinarjev ter da je pridržal, da jim bo pomagala tudi nadalje. Skupščina preide na dnevni red. Poročevalec Demetrovič čita poročilo ustavnega odseka.

Posl. Stanovnik (Jugosl. klub) govori o zadružništvu in zahteva, da država podpira zadruge. Zahteva zavarovanje za starost in bolezen ter govorec o gospodarstvu zahteva zavarovanje živine.

Poslanec dr. Radosavljevič (demokrat) brani načrt ustave in zahteva, da se izvede revizija omejitve gozdne posesti po stvarnih potrebah in razmerah. Govorec o svoji predlagi, da se člen 37 vrne ustavnemu odseku. — Posl. Drofenik (SKS) govori o agrarnem vprašanju in zahteva pomoč za invalide. Govori proti velezadružništvu in zahteva odredbe, s katerimi se bo zaščitilo kmetško prebivalstvo. Nato je govoril še poslanec Jantič.

BURNO GLASOVANJE.

Predsednik da zvoniti po kuloarjih, v skupščino prihaja veliko število poslancev, predsednik odredi glasovanje, Komunisti, zemljoradniki in Jugosl. klub protestirajo z velikim hrupom in zahtevajo, da se debata o tem poglavju nadaljuje. Predsednik pozivlje na red. Večina ministrov sedi na ministrskih klopeh, med njimi tudi dr. Karamehmedović in dr. Spaho. Poročevalec Demetrovič gre na govorniško tribuno med neprestanim hrupom in zbijanjem po klopeh na levi. V glavnem govori o posameznih amendantih in razloži, zakaj niso bili sprejeti. Na zahteve zemljoradnikov vsebuje to poglavje načelo pravilne odškodnine. Na pritožbo posl. Vrsaloviča odgovori, da odredba glede agrarne reforme obsega tudi Dalmacijo. Pozivlje poslance, da glasujejo za ustavo, ker glasovati za posamezne člene tega poglavja pomenja glasovati za ustavo. Njegov govor je spremljala levica s silnim hrupom. Predsednik preči, da bo prekinil sejo. Komunisti razbijajo po klopeh, centrum ploska. Skupščina preide na glasovanje.

Tretje poglavje ustave je sprejeto. Proti vsemu poglavju so glasovali komunisti in Jugoslovanski klub. Socialisti so glasovali proti vsem členom razen členov 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38 in 44. Posl. dr. Ivanič (radikalec) je glasoval proti členu 28. Pri členu 42 so zemljoradniki in komunisti z velikim truščem in s protesti zapustili dvorano. Proti so glasovali tudi bosenski radikali dr. Srskič, Pečanac, dr. Spalaiković in dr. Ivanič. Njihovo glasovanje je Jugoslovanski klub pozdravil z burnim ploskanjem. Proti členu 43 so glasovali tudi demokrati iz Vojvodine, dr. Sečerov, dr. Jakšić in dr. Vuletić. Predsednik zaključil sejo.

KREG O KUPLJENI USTAVI.

Posl. Barič (Jugosl. klub) kritizira, da je ustava kupljena. Ministrski predsednik Pašič odgovori, da ustava ni kupljena. V dvorani nastane velik šunder. Poslanci se zbirajo pred ministrskimi klopi. Posl. Barič protestira. Predsednik ga drugič opominja. Ker se je posl. Barič pregrešil s tem, da se na dva zapisniškarska opomina ni pokoril pozivu predsednika, ga je predsednik kaznil s tem, da ga je izključil od treh sej. Seja je bila zaključena ob 20.

Beograd, 3. junija. Današnje sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu razprave je bil 4. oddelek ustave, K debati o tem oddelku se ni javil noben govornik ter je bil 4. oddelek sprejet soglasno. V debati o 5. oddelku ustave so govorili poslanci Vujičić, dr. Kostić, dr. Sečerov in Magovčević. Posl. Kosta Novaković je v svojem govoru naglašal, da se ne strinja s 5. oddelkom ustave in da bo glasoval proti. — Minister za konstituante dr. Marko Trifković je zatem predlagal, naj se člena 50. in 56. vrne ustavnemu odseku ter je obenem pobijal trditve posl. Novakoviča. — Nadaljnji govornik dr. Momčilo Ivanič je grajal, ker se je na prehitri način odpravilo vprašanje o dvodomnem sistemu. Povdarjal je, da se temu vprašanju ni posvetilo dovolj pozornosti. Govoril je obširno o tem, da se ima bivanje kralja izven državnih mej omejiti. Z ozirom na to je navajal ravno sedanje potovanje regenta, ki je po njegovem mišljenju zelo neprimerno, ker se država nahaja v notranji krizi. — Seja se je zaključila ob 13. in je bila prihodnja napovedana za jutri ob 9.

Državni proračun SHS.

Beograd, 2. junija. »Službene Novine« so dne 1. tm. objavile začasni zakon o proračunskih dvanajstih letih za meseca junij in julij v znesku 589

milijonov 366.996.83 dinarjev in 832 milijonov 733.707.33 kron.

Klub radikalecev se razkrajaja.

Beograd, 3. junija. Na včerajšnji seji radikalnega kluba so bosanski radikali z dr. Srskičem na čelu izjavili, da izstopajo iz radikalnega kluba, ker ni hotel zadovoljiti njihovim željam.

Dr. Korošec podaja izjave.

Beograd, 3. junija. Dr. Korošec je izjavil včeraj članom muslimanskega kluba, da stoji Jugoslovanski klub čvrsto na svojem avtonomističnem stališču in da so neresnične vesti o porajanjih njegove stranke z Nikolo Pašičem.

Angleški rudarji se pogajajo.

London, 3. jun. »Evening Standard« doznava, da se bodo stavkajoči rudarji in lastniki premogovnikov začeli neposredno pogajati, ne da bi pri tem zaprosili vlado za posredovanje. Tajnik rudarjev se je v zelo spravljivih besedah obrnil do lastnikov premogovnikov in predlagal novo konferenco zastopnikov obeh strank. Lastniki in rudarji so včeraj določili svoje zahteve oziroma svoje koncesije. Za danes se pričakuje odločilna seja.

Ogromni boj angleških rudarjev se bliža koncu. Kakor je posnemati iz raznih vesti, je zavzela angleška vlada sovražno stališče proti rudarjem; ker je dala odobriti v zbornici zakone »o varstvu industrije«, ki so veljali med vojno. Rudarska organizacija je zato odklonila posredovanje Lloyd Georgeja in se bo sama pogajala direktno s podjetniki. Brutalnost angleške kapitalistične vlade ni manjša kakor povsod drugod, kjer sede na ministrskih stolčkih izraziti zastopniki kapitalizma.

V Gornji Šleziji.

Opole, 2. junija. Položaj v Gornji Šleziji se od včeraj ni bistveno izpremenil. V Olesznu so se vršili izgredi ustašev. Nemški pooblaščenec v Opolu je posetil medzavetniško komisijo, kjer je ponovno interveniral glede poslance Hartmana, ki ga je odpeljal. Medzavetniška komisija mu je odgovorila, da je uvedla preiskavo in da ga bo nemudoma obvestila, čim prejme poročilo.

Varšava, 3. junij. Gornješlezjska delegacija je velenposlanski konferenci predložila načrt za razdelitev

Občinskim odbornikom JSDS in KDZ!

Navodilo. Prihajajo nam vprašanja, kako naj se naši zastopniki v obč. svetih zadržijo napram izjavam za avtonomijo, ki jih predlagajo pristaši SLS. Naše stališče v tem vprašanju je iz govorov naših poslancev v parlamentu znano; smo za močno centralno zakonodajo, in za najširšo samoupravo tozadevnih enot, ki naj bodo sestavljene le iz vidika geografskih in gospodarskih potreb naroda. Plemenske in historične meje odklanjamo.

Z ozirom na to naše znano stališče ne pripisujemo avtonomističnim izjavam, ki naj bi bile voda na političen mlin SLS, nikake važnosti. Če pa se kake izjave že ssklanjajo, je mogoče za nje glasovati le tedaj, če je v njih izraženo naše zgoraj navedeno stališče.

Načelstvo JSDS.

Gornje Šlezije. Meja naj bi po tem načrtu potekala od Bogumina vzdolž Odre, preko Zapadne Poliske in dele okrožij Ratibor in Kozle. Na levem bregu bi obsegala nekaj občin, ki so se izjavile za Polisko. Odtod bi sledila črta meje okraja Strelce do kraja Chiotin Kniege in prerezala okrožje Oleszno do mesteca Groszoweche (?). Potem bi zavila vzhodno do kraja Wolffowskije in nato proti severu do sedanje poljske meje.

Zanimiv proces v Berlinu.

Zločin za zločin. — Morilec oproščen.

Berlin, 2. junija. Pri deželnem sodišču se je danes ob velikem navalu občinstva pričela obravnava proti morilcu bivšega turškega velikega vezirja Talaat paše, 24 letnemu armenskomu državljanu Teirriann, Obtoženec je izpovedal, da so se vršili pokolji, pri katerih so postali žrtve tudi njegovi starši bratje in sestre. Njegovemu mlajšemu bratu so s sekuro prekljali lobanjo, on sam pa se je po udarcu na glavo nezavesten zgrudil na tla. Ta pokolje je povzročil Talaat paša. Obtoženec opolje svoje dejanje in izjavi, da ni kriv. Dva tedna, preden je izvršil svoj čin, se mu je vedno zopet zbuljala vzlila pokolja v spominu. Videl je svojega umorjenega brata in posiljene sestre pred sabo in naposled, ko mu je njegova mati očitala ravnodušnost, je sklenil, umoriti Talaat pašo.

Berlin, 3. jun. V procesu proti morilcu velikega vezirja Talaat paše so bili profesor dr. Lensius, general Liman v. Sanders in angleški škof včeraj zaslišani kot izvedenci. Po njihovih izjavah je bilo v Turčiji 1.850.000 Armencev. Vlada je ukazala, naj se Armenci deportirajo na

Studije o socializmu in politiki.

Kapitalizem.

Kapitalist-podjetnik je moderni gospodarski organizator. On vstvarja s pomočjo denarja gospodarske organizacije, ki prepletajo vse moderno gospodarstvo.

Pri produktivnih obratih, kakor pri tovarnah in rudnikih, vidimo na prvi pogled, da je tako. A tudi v trgovini ni drugače. Kdor se v bistvo trgovskega obratovanja poglobi, ta vidi, da veže tudi trgovski obrat gospodarske enote v gospodarsko organizacijo, pa natisi je obseg take organizacije še tako nestalen.

Značilno za vse te organizacije je, da je sredstvo, ki jih veže, denar. V podjetje založen denar omogoča, da so oproščeni vsi, ki so v podjetju zaposleni, skrbi za vsakdanji kruh. Le na ta način morejo stati na tistem mestu v gospodarski organizaciji, ki mu ga podjetnik določil. Kdor razpolaga čez denar, ta na sled tega kapitalistično denarno organizacijo tudi obvladuje.

Gospodarske organizacije, kakor jih vstvarja kapitalizem, so organizirane vsled tega popolnoma avtokratično in se dajo primerjati s srednjeveškim fevdalizmom. Razloček med srednjeveškim fevdalcem in kapitalistom podjetnikom je pravzaprav le v tem, da omogoča podjetnik kapitalist gospodarske organizacije z denariem, srednjeveški fevdalec pa jih je z dajatvami v naravnih in zemljo, ki si jo je prei osvojil. Nagib, ki kapitalista podjetnika navaja, da žrtvuje kapital, obstoja v tem, da nosi za njega taka žrtve dobiček. (Od tega podjetnikovega dobička živi tudi kapitalist-rentir, ki nalaga svoj denar v denarnih bankah.)

Sedeži kapitalističnih gospodarskih organizacij, so mesta. V mestih stanujejo tisti, ki moderno produkcijo obvladujejo. Zato se imenuje kapitalistični družabni red tudi meščanski ali s francosko besedo buržuazni. Ta izraz pa seveda ni točen. Zakaj tudi moderni proletarijat, — navaden vojak v modernih gospodarskih armadah — stane v mestu.

Iz mest segajo kapitalistične gospodarske organizacije daleč na okrog.

Tako so obsegale gospodarske organizacije, kojih sedež je bil na Dunaju celo ozemlje bivše Avstro-ogorske. To se čuti posebno jasno sedaj, ko je Avstrija razpadla? Nove državne meje so te organizacije nasilno razbile in Dunaj ne more živeti.

Razven vpogleda v gospodarsko omrežje, ki ga ustvarja kapitalizem, je treba za razumevanje modernega gospodarstva zlasti še vpogleda v to, kako prihaja do tega, da more dajati gospodarska organizacija podjetniški dobiček in vanjo vložene kapitale obrestovati. To je mogoče vsled tega, ker ustvarja že deistvo organizacije nove vrednote. Ker to na prvi pogled ne bo jasno, bomo pojasnili to na primerih.

Delovna sila brez zemlje, stroja, skratka brez produktivnih sredstev, je popolnoma brez vrednosti. Delovna sila zvezana z neproduktivno zemljo ni toliko vredna, kakor delovna sila zvezana z rodovitno zemljo. Delovna sila, ki proizvaja na prvi-

tnem orodju ni toliko vredna, kot delovna sila, ki producira na stroju.

Pa ne samo pri delavni sili je tako: tudi pri vseh drugih vrstah blaga vpliva gospodarska organizacija, način sestave posameznih gospodarskih činiteljev bistveno na vrednost v njej združenih gospodarskih činiteljev. Skupina petih proizvodov, vrednih posamezno po 1000 K kot skupina ni vredna 5000 K, ampak morda neizmerno več. Pogledimo si to!

V državi Čile imajo gore čilškega solitra, a dokler ga niso začeli zamenjavati, je bil čilski soliter za tamnošnje prebivalce brez pomena in vrednosti. Ko pa so ga začeli vporabljati v pokrajinah, kjer teh snovi primanjkuje, kot umetno gnojilo, je začel pospeševati čilski soliter v teh krajih rodovitost zemlje in vstvarjati take nove vrednote.

Vsled tega je naravno, da je postal tudi sam vrednota in za vse vir bogastva: Za tiste, ki ga prodajajo za iste, ki ga kupujejo, zlasti pa za trgovino, ki je izmenjavo organizirala. Še jasneje vidimo to pri obratih, ki organizirajo produkcijo.

Iznajditelj lokomotive bi ne mogel izdelati morda sam niti ene lokomotive. Njegove milijardne vrednote vstvarjajoča ideja, bi bila brez vrednosti. Ako pa zveže podjetnik inženirja, ki iznajdbo praktično izrablji, z delom milijonov kovinarskih in transportnih delavcev, bode transportirala vsa ta skupina skupaj tisočkrat več blaga, kakor če bi vzeli vsi ti ljudje vsak svoj voziček in šli isto delovno dobo blago transportirati. Ta dva primera dokazujeta jasno, da pomenja organiziranje produkcije v velikih gospodarskih organizacijah povečanje produktivnosti delovne sile in morda tudi drugih vrednot. To povečanje vrednot po organizaciji ni sicer povsod tako veliko, kot v primerih, ki smo jih navedli, da se pa o njem povsod govori. Tudi tam, kjer ne moremo govoriti ravno o epohalnih novih iznajdbah, se vsled delitve dela produkcija ponostavlja, produktivnost delovne sile pa večja. Če pa je tako takozvani podjetniški dobiček razložen, je razložena tudi renta, ki ima svoj izvor v njem.

(Dalje prih.)

severni rob Mezopotamije. Od teh izgnanih Armencev je komaj 10% prišlo na svoje mesto; ostali, moški, ženske in otroci, so med potoma umrli vsled lakote, bolezní ali pa nasilja. Armence so na vse mogoče načine sistematično ubijali. Kadar so bila vsled novega prihoda teh revežev koncentracijska taborišča prenapoljena, so te ljudi odvedli v puščavo in jih kratkoma zaklali. Popolnoma javno so merodajni krogi priznavali svojo namero, da hočejo iztrebiti ves narod. Le na najbrutalnejši način je bilo mogoče en milijon ljudi uničiti v tako kratkem času. To naglašuje tudi poročilo nemškega poslanika v Carigradu. Pri pogromih zoper Armence ni šlo za spontano gibanje, ampak za upravne metode, ker so se mladoturki bali, da bi armensko vprašanje utegnili dovesti do razdelitve Turčije. Talaat paša se je kot najvplivnejša oseba mladoturškega odbora odločno zavzel za izvedbo teh ukrepov vlade.

Berlin, 3. junija. V procesu glede umora Talaat paše so poročniki izrekli oprostilo obsojbo, na kar je bil obtoženec oproščen.

Zopet nova zveza narodov.

London, 3. jun. »Times« javljajo iz Washingtona: Okolnost, da je ameriški veleposlanik v Londonu Harwey začel sondirati teren glede razorožitve, se v Washingtonu smatra kot prvi korak politike predsednika Hardinga za ustanovitve nove zveze narodov.

Proti Grčiji?

Atene, 2. jun. »Elefteros Typos« javlja iz Beograda, da so se po zanesljivih poročilih združile Turčija, Bolgarija in Albanija za skupen nastop zoper Grčijo, zlasti potem iregularnih tolp.

Za politično demokracijo.*

Sodrug Etbin Kristan je izjavil: Predsednik ustavnega odbora je izvolil reči, češ da smo mi sestavili svoji ustavni načrt, da se ga poslužimo kot sredstvo za agitacijo pri prihodnjih volitvah, oziroma danes pred svojimi volilci. To pa ni tako; kajti ako bi mi hoteli agitirati, bi enosnovno izdelali načrt, ki bi bil od prve pa do zadnje črke socialističen, potem pa bi stopili pred delavstvo in bi rekli: Evo, to smo predlagali, a večina je to odklonila. To, gospodje, bi bila agitacija. Mi pa ne delamo tako, marveč predlagamo to, kar je po našem najboljšem prepričanju z ozirom na stanje današnje ekonomije, političnih in kulturnih razmer že danes mogoče izvesti. Polagoma glavno važnost v tem načrtu na ekonomsko in socialna vprašanja, na katera vlada predlagajoč svoj ustvni načrt ni niti mislila in o katerih so neki govorniki rekli, da niso toliko važna v ustavi, ker baje zadostuje, da ustava take zakonodaje ne izključuje. Jaz pa mislim, da to nikakor ni dovolj in iz razloga, ker morajo zakonodajalci, ki bodo prišli za to konstitucijo, videti smernice, v katerih se je gibalo mišljenje zbornice, ki je izdelovala to konstitucijo. In zopet, gospoda, je to največ v vašem lastnem interesu, da rečete narodu, ko mu objavite sprejete ustave, da ste v resnici imeli voljo, da nekaj storite za tiste sloje, ki so bili do danes zapostavljeni in tlačeni v lei družbi.

Naš ustavni načrt izhaja iz stališča, da vsaka oblast pride od naroda. Nočem, da se spuščam v polemiko z govorniki, ki bi nas hoteli prepričati, da ta konstitucija ni suverena, da ima vezane roke tuintam, da ima nekakšno maršruto, katere se

mora držati itd. Vse to ne velja, gospodje. Narod ima vsak trenutek pravico, da izdela svojo organizacijo tako, kakor sam hoče, in zato nikakor ni potrebno, da se spuščamo v kritiko krške deklaracije in adres in odgovorov na adrese itd. Ako ljudstvo hoče nečesa drugega kakor je včeraj hotelo, potem je to volja ljudstva in nikdo ni suveren nad ljudstvom. (Fehim Kurbeğović: Ljudstvo je poslalo sem poslance s fiksnimi navodili in z gotovimi programi in preko tega ne moremo.) Gospod, saj vam vendar nihče ne brani, da se ravnate po navodilih svojih volilcev, torej enega dela naroda, toda jaz se ne morem strinjati s tem, da se sestane korporacija, voljena od ljudstva, da ustvari ustavo, pa da se ji reče: moreš ustvariti ustavo, toda ne take kakor ti hočeš temveč tako, kakor smo to mi že a priori določili. To ne gre! Marsikdaj nikakor ne razumem tistih naših strank, iz katerih prihajajo kar naenkrat vse mogoče historične formulacije in ki govore o starih pergamentih in o drugem, čez čas pa iste stranke zastopajo pravo revolucije. Prosim vas, tega smo tu čuli toliko in sedem dni smo izkubili samo s premelevanjem tega, kar je bilo.

Na tem temelju, gospodje, da vsa oblast izhaja iz naroda, smo zgradili svojo nacijo in povsem logično je, da prihajamo do sklepa, ki ga ima v sebi republika. Ni še to socialistična republika, temveč je to republika, za katero bi lahko bili tudi pripadniki vseh meščanskih strank.

* Govor na 11. seji ustavnega odbora ob priliki generalne debate o vladnem ustavnem predlogu.

(Dalje prih.)

namestnike za člane v predsedstvu izvolil kongres sam.

5. Mednarodna strokovna tajništva. Z ozirom na to točko je bila sprejeta resolucija, ki namerna pospeševanje enotnosti v organizacijah.

6. Na mednarodni kongres delavk v Genfu (oktobra t. l.) se odpošlje delegacija amsterdamske internacionale; njene organizacije se smejo le pod nekimi pogoji udeležiti kongresa.

7. Na kongresu amsterdamske internacionale bo stavljen predlog, naj bi se povečalo število predsedstvenih članov.

8. Tretja internacionala. Amsterdamsko predsedstvo odobrava zadržanje biroja proti razkrojevalnemu delu tretje internacionale.

Važna je z ozirom na to razkrojevalno delo sledeča resolucija: načelo enotnosti zahteva, da ne sme nobena organizacija obenem pripadati obema internacionalama. Organizacija, ki ta sklep krši, se s tem sama izključi iz amsterdamske strokovne internacionale.

9. Glede gornješleziskega vprašanja so odločili, da se ponovno odpošlje na lice mesta posebna komisija, da prouči gospodarsko stran tega vprašanja. Na nemško in poljsko delavstvo se naslovi poziv, naj ustavi moritve in plenitve.

10. Sklenili so, da se započne močna propaganda na celo Ameriko, Indijo, Japonsko in Avstralijo.

11. Interncionalni kongres se bo vršil v novembru tega leta. Kraj določi biro.

12. Z ozirom na govornice, da posamezne vlade navzlic določbam mirovne pogodbe ne uvažujejo reprezentativne delavske organizacije pri volitvah zastopnikov za konferenco mednarodnega delovnega urada, se biro pooblasti, da stopi v zvezo s tem delovnim uradom in z raznimi strokovnimi zvezami, da podvzamejo potrebne korake v slučaju, da so te govornice resnične.

Sej se je udeležil Jouhaux (Francija), Meriens (Belgija), Williams (Angleška), Dürrer (Švica), Selpert (Nemška), Dumoulin (Francoska), Tayerle (Českoslovaška), Fimmen in Oudegeest (Holandska).

Politične vesti.

+ Tantijema in demokracija. Pod tem naslovom piše »B. Dnevnik«: »Izvozna banka je podelila svojim uradnikom in uradnikom upravnega in nadzorstvenega odbora tantijemo. Tantijema znaša 922.000 in z besedami: devetstotindvajset in dva tisoča dinarjev. — Cel svet poginja in propada, a banke dobivajo in med njimi največ izvozna banka. Ta banka grabi svoje milijone glavno s pomočjo države, a v državi je njen najvažnejši agent g. Milorad Drašković. In režim, pod katerim se to dogaja, se zove režim demokracije! — Če jih pa imenujemo bankokrade, pa napade »Jutro« krčevica!

+ Korošci proti glasovanju za Nemčijo. Kakor poroča »Reichspost« iz Celovca, nameravajo oni vse stranke in vse občine izdati proglas na Štajerce, naj opuste glasovanje, ki je določeno za 3. julij. Apelirali nameravajo na solidarnost avstrijskih alpskih Nemcev.

+ Vladna kriza in državni deficit v Avstriji. Avstrijska vlada je odstopila. Odstopila je baje vsled glasovanja za priključitev k Nemčiji. Zdi se pa, da je vzrok odstopa vlade v glavnem povzročilo razorano finančno stanje Avstrije: polletni budget je preračunan na 50 milijard deficita ali sto milijard letno. Klerikalna meščanska vlada je privedla državo do tudi zelo resnih gospodarskih in ne le političnih kriz.

+ Strokovna internacionala v Amsterdamu je izključila iz svojega odbora vse komuniste. Načelstvo Mednarodne strokovne zveze, ki je zborovalo od 18.—20.

maja v Amsterdamu, je sklenilo, da je načelo enote brezpogojna potreba za delavsko akcijo ter da strokovne organizacije nikakor ne morejo imeti te predprave obenem pripadati dveh internacionalam. Delavska organizacija, ki zahteva svoj pristop k moskovski internacionali, se s tem postavlja izven okvira amsterdamske strokovne zveze.

+ Portugalski parlament razpuščen. Parlament je razpuščen. Volitve so določene za 20. julij.

+ Zinovjev je poslal čl. komunistom dopis, v katerem sprejema na znanje poročilo o strankinem zboru in v katerem se obrača proti nekaterim strankinim voditeljem, zlasti proti Šmeralu. Zanimivo je, da »Rude Pravo« tega moskovskega poročila ni prineslo na čelu lista kot doslej še vsa, ampak da ga je prinesla njegova večerna izdaja prav skritega v notranjosti lista. Le naprej.

+ Argentinska reakcija proti delavstvu. Policija je v Buenos-Airesu aretirala 177 članov strokovne organizacije morskih delavcev, ki so se tajno sestali, da sklepajo o taktiki svoje organizacije proti podjetnikom. Argentinja je sploh začela preganjati organizirano delavstvo.

Gospodarstvo.

15 milijard državnega deficita?!

Ljubljana 3. Iz Beograda javljajo, da je proračun za leto 1921/22 že povsem gotov in da pride kmalu v razpravo pred ministrski svet. Edino postavka izdatkov za vojni ministerstvo še ni izpolnjena, ker vojni minister ne odneha od tega, da se izda za armado 10 milijard kron, finančno ministerstvo pa se te postavke brani, ker bi na ta način primanjkljaj znašal preko 15 milijard kron. Kako naj se pokrije ta deficit, še ne vedo. Mislijo zopet na nove davke, vendar pa do sprejetja ustave novih davkov ne morejo razpisati.

Naša deficitna finančna politika nam daje že dve leti sem dosti misliti. Bremen, ki jih mora nositi delavsko ljudstvo posebno v indirektnih davkih so že obe leti obsojla države vedno naraščala. In kaj je posledica vse te nezdrave finančne politike? Nastaja draginja, medzina gibanja in nezadovoljstvo. Da pa bi vlada izvedla primerno obdajevanje vojnih dobičkov, od tega se še ni povzpela, ker se boji vsakega najmanjšega protesta s strani verižnikov in dobičkarjev. V vseh državah so finančniki uvideli, da je za ozdravitev finančne potreba energična politika in so izvedli ne le visoko obdajevanje vojnih dobičkov, marveč celo še oddajo imetja. Naj bi naši finančniki že enkrat uvideli, da je treba obdajevati bogastvo, ne pa davskih želodcev! Boljša davčna kontrola nad profitarstvom bi bila tudi že zdavnaj na mestu.

In kljub temu, da se država nahaja v takih deficitih, naj redimo še militarizem, ki mu ga menda razen na Francoskem in v Italiji ni para v Evropi. Deset milijard za vojaštvo! Vse bogastvo, ki ga nam daje zemlja, požre brezplodni militarizem!

— Zvišanje taks. Poročali smo že, da namerava finančni minister za tekoče proračunsko leto zvišati razne takse. Finančni svet ministrov je o teh zvišanjih stavil svoje predloge. Spremembe se morajo izvršiti samo v toliko, da odpadejo takse na oglase in v novinah, dočim je reklama po zidovju, reklamnih deskah, poslopih in v vozovjih električne železnice podvržena letni taksi. Pojavljajo se težave pri donosjenju tega zakona, ker je bil razširjen samo del srbskih zakonov na vsa država, dočim so določbe o zvišanju tarif veljavne za celo državno ozemlje. Pristojbine od dedščin prve stopnje (od ožeta na sijn) so razširjene na Srbijo, kjer dosedaj teh pristojbin niso plačevali. Pristojbine dedščin od soproga na

soprogo bodo kar najbolj znižane, pristojbine od dedščin drugih stopenj sorodstva bodo znatno zvišane, tako da bodo znašale približno tretjino cele dedščine.

— Sprememba uredbe o devizah in valutah. Finančna delegacija objavlja po naročilu generalnega inšpektorata uradno: Ministrski svet je v seji dne 1. t. m. sklenil premembo Uredbe o devizah in valutah (Ur. list št. 58-149 er 1921) v tem smislu, da v členu 9 odpade predzadnji stavek, ki zahteva od kupca devize garancijo v obliki akcepta (solo-menice). Prememba se objavi tudi v Službenih Novinah.

— Cene mesa v Celju zvišane. Od 31. maja naprej so v Celju veljavne sledeče cene za meso: goveje: boljše 38 K, slabše 36 K, telečje: 28 in 40 K; svinjsko 40 K.

— Občni zbor Odseka za lesno industrijo. Odeški za lesno industrijo zveze industrije v Ljubljani sklicuje svoj občni zbor za poslovno leto 1920-21 na soboto dne 11. junija t. l. ob 14. uri (ob dveh popoldne) v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red obsega točke predvidene v Statutu ter predloge za krepkejšo organizacijo lesne industrije v Sloveniji. Člani odseka se izkažejo z vabilii. Lesni industriji, ki dosedaj niso še člani Odseka ter bi se hoteli udeležiti občnega zbora, se zamo-rejo prijaviti v pisarni Odseka v Šelenburgovej ulici št. 7-II, kjer dobe provizijske izkaznice. Izkaznice se izstavljaio vsaka predpoldne do vstevši petek, 10. junija t. l.

Kulturni vestnik.

Skrajna zanimivost. Neki znani ljubljanski slikar (potem baje še drugi) je volil tožbo proti mlademu dijaku, ki je bil napisal kritiko o umetniški razstavi v Jankopičevem paviljonu, a tako, da se ni preveč laskavo izrazil o razstavljenih delih dotičnega slikarja. Stvar je, kakor vidite, skrajno zanimiva in obeča nov umetniški skandal. Umetniških skandalov (afar, dvo-bojev, rokoobor, tožb itd.) pa je, po našem resnem mnenju, v Ljubljani nekoliko preveč — morda radi skandaloznih umetniških razmer! — in bi ne škodovalo, če bi vse te razjarjene duše prišle enkrat do pameti. Da ne bomo preveč smejni pred svetom, ko smo smejni že itak sami po sebi! Naš predlog: Odločite vse take sporne delikatnosti in camera caritatis pred umetniškimi razsodbici, ker gg. pri sodnji čisto gotovo niso prijetno presenečeni, če jim pridete s slučaj, kjer igra osebno častvo glavno vlogo — morda nimajo niti pravega razumevanja za take stvari. Bodite umetniki in ne vlačite umetnosti na nekompetentno civilno sodnijo! Če vam gre za umetnost svetca... — K. K.

Svoboda, del, izobraž, društvo v Mariboru priredi 12. t. m. v kazinski dvorani ob 10. uri dop. koncertno matinejo, pri kateri sodelujejo pevski odsek Svobode, iz prijaznosti orkester prof. Kubička, razven tega bo recital s. prof. Fajav iz moderne slov. lirike. Cene sedežem so zelo nizke. Sedeži v prvih vrstah stanejo 12 K, on v zadnjih vrstah 8 K, dočim stanejo stojišča samo 4 K. Opozorjamo mariborsko delavstvo na to prvo javno produkcijo del. kulturnega društva, da se pridruživje v največjem številu udeležii. Pevski odsek Svobode bo zapel venček slovenskih narodnih pesmi. Tudi orkester ima dobro izbran spored. Vstopnice se dobe v predprodaji v upravništvu »Enakost« v Ruski ulici 5, pri Zlata Bršnik v Slov. ul. in pri tvrdki Elfinger, Kralja Petra trg.

Umetniški večer, ki sta ga hotela prirediti Podbevšek in Kogoj v ponedeljek 6. t. m. v gledališču v Mariboru, je radi koncerta Burmesca preložen in se bo vršil 10. t. m. ob 8. uri zvečer v mariborskem narodnem gledališču.

Shakespeare: Beneški trgovec. Prevel Oton Zupančič. — V novi založbi je izšel kot 6. zvezek Nove knjižnice Shakespearejev »Beneški trgovec« v prevodu Otona Zupančiča. Prvi Zupančičev prevod te

Iz amsterdamske strokovne internacionale.

Dne 18., 19. in 20. maja je njeno predsedstvo imelo seje, ki so važne po sklopih in poročilih. Na kratko:

1. Sprejet je bil birojev predlog, da dobi Zveza strokovnih organizacij v Italiji podporo 50.000 lir za bol proti reakciji.

2. Ogrski zvezl strokovnih organizacij se nakazuje denarna podpora za vsak mesec. Poziv organiziranim sodrugom, naj podprejo z denarnimi sredstvi obnovno ogrskih strokovnih organizacij, je imel lep uspeh.

3. Z ozirom na poročilo tajništva o finančnem stanju je predsedstvo sklenilo, da predloži bližnjemu kongresu načrt, po katerem bi se v državah z nizko valuto pobiral še poseben članski prispevek, da se dohodki zenačijo z onimi iz drugih držav in da bo mogoče bolje ugoditi predloženim zahtevam.

4. Za novega kongresa se predloži nova razpredelba dežel ali deželnih skupin, ki bi volile svojega zastopnika v predsedstvo. Obenem bo stavljen predlog, da bi

LISTEK.

Maksim Gorkij. — Miroslav G.: Šestindvajset in ena. (Dalje.)

Razen pekarije za preste in kofačje je imel naš gospodar tudi pekarijo za boljše pecivo; bila je ravno v tisti hiši, ločena od našega brloga le po steni. Onih pekov, četvero jih je bilo — ni bilo k nam na spregled, ker so smatrali svoje delo za bolj snažno od našega in so se ogibali naše delavnice in so se samo zame-tujoče posmehovali nad nami, kadar smo se zunaj srečali.

Tudi ml nismo hodili k njim; to nam je prepovedal mojster iz bojazni, da ne bi začeli krasti maslenih štruc. Nismo ljubili teh pekov, ker smo jim zavidali: njihovo delo je bilo lažje od našega, dobivali so boljše plačo, boljše hrano: njihova delavnica je bila prostornejša, in vsi so bili tako čisti, zdravi. — Čisto nasprotni od nas.

Mi vsi pa smo nekam porumneli, osiveli; nekateri izmed nas so imeli srbečico, eden je bil docela skrivilen od revmatizma. V prazni-

kih in v prostem času so se oblačili v sukničce, obuvali škornje na škrip, dva sta imela harmonike in vsi so se hodili sprehat v mestni park. — mi pa smo nosili umazane cunje in na nogah opanke, splatene iz ličja, nas ni pustila policija v mestni park, — ali smo torej mogli ljubiti te peke? Te gosposke peke?

Pa smo enkrat izvedeli, da se je eden od njih napil. Gospodar ga je odslovil in nadel drugega. Izvedeli smo tudi, da je ta drugi — bivši vojak, da hodi v atlasnem telovniku, z zlato uro in verižico. Radi bi si ogledali tega gizdalina, in v nadi, da ga zagledamo, je zdaj pa zdaj kdo od nas stekel venkaj.

A on se je sam pokazal v naši delavnici. S koncem škornja je trčil v vrata in jih odprl ter jih pustil odprta. Obstal je na pragu in nam zaklical smehljaje:

»Dobro srečo, pozdravljeni, fantje!

Hladni zrak, ki se je valil v gostem, dimastem oblaku pri vratih, je objemal njegove noge. On pa je stal na pragu, gledal od zgoraj dol in izpod njegovih svetlih, spretno nasukanih brk so blesteli veliki porumeneli zobje. Njegov telovnik je bil zares neka posebnost — moder z vžitimi rožicami se je ves nekako

svetil, a gumbi na njem so bili neke vrste rdeči kamenčki. Tudi verižico je imel...

Lep je bil ta vojak, postaven dečko, zdrav, z rdečimi licí, in njegove velike, svetle oči so gledale naravnost — laskavo in jasno. Na glavi je imel belo, močno naškrobano čepico, a izpod čistega predpasnika brez najmanjšega madeža so kukali ostrí konci modrih, svetlo čiščenih škornjev.

Naš pek ga je vliudno voprosil, da naj zapre vrata; storil je to, ne posebno naglo in nas začel spraševati o mojstru. Povedali smo mu vse in sezali pri tem drug drugemu v besedo, da je naš mojster slepar, goljuf, zlodet in mučitelj. — vse, kar se je moglo in kar je bilo potreba povedati o mojstru, kar se pa ne more zapisati tu. Vojak je poslušal, migal z brki in nas motril z mehkim, svetlim pogledom.

»Pa deklet imate tu dosti...« je rekel nenadoma.

Nekateri izmed nas so se vliudno zasmeli, drugi so vrezali čudne obraze, eden pa je pojasnil vojaku, da je tu devet deklet.

»Kako, kaj? Ali kaj pridete bližju? Ali se kaj dobro razumete z njimi?« je vprašal vojak in pomežiknil z očesom.

Zopet smo se zasmeli, ne posebno glasno in kakor v zadregi. Marsikdo izmed nas bi rad veljal za tako pogumnega mladčenca, kakor on, a nihče ni znal in mogel tega. Nekdo je to priznal in rekel tiho:

»Kaj bomo mi...«

»Seveda, to je vam težko!« je prepričano rekel vojak in nas pozorno motril. »Da, nekaj manjka v vas... Nimate pravega nastopa... se pravi... vaši obrazi odbijajo! A ženska — ona ima rada sasitega človeka. Ona hoče, da bi bilo na človeku vse zdravo, čvrsto... da bi bilo vse čisto in v redu. In vrh tega spoštuje moč... Da roka kaj zaleže, to je tisto!«

Vojak je potegnil iz žepa dešno roko z zavilanim rokavom, golo roko do komolca in nam jo je pokazal. Roka je bila bela, krepka, porasla s svetlimi, zlatkastimi kocl-nami.

»Noga, prsi, — povsod je potrebna jeklena moč... Potem pa se zahteva, da je človek vedno snažno občejen. Mene, na primer, babe zelo ljubijo. Ne kličem, ne vabim jih k sebi. — pa mi same lezejo na vrat, kar po pet hkrati.

Prisedel je na vrečo z moko in nam na dolgo in široko razkladal,

kako ga imajo babe rade, in kako pogumno ravna z njimi. Potem je odšel in ko so se vrata škričaje zaprla za njim, smo dolgo molčali in mislili je o njem in o njegovem pripovedovanju. Potem pa smo se oglašili vsi in takoj nam je postalo jasno, da nam vsem ugaja. Tako priprost, ineniten človek, — je prišel, pose-del in pokramljal. Nihče ni hodil k nam in nihče se ni pogovarjal tako prijateljsko z nami. In še vedno smo govorili o njem in o njegovih bodo-čih uspehih pri naših dekletih v hiši. Kadar smo se mi srečali z njimi na dvorišču, so ali žalivo skrivile vstojne in se nas ognile v velikem ovinku, ali pa so šle naravnost do nas, kakor da im ne bi bilo v napotje. Mi pa smo jih vselej občudovali zunaj, kadar so šle mimo naših oken — pozimi v nekih posebnih kožuškah in kapicah, poleti pa v klobučkih z rožami in z raznobarnimi solnčniki v rokah. Zato smo med seboi o teh deklinah govorili tako, da bi vzkipele od jeze in sramote, če bi nas slišale...

»Kaj pa, če nam spridi Tanjuško!...« je rekel nenadoma pekar ves v skrbeh.

(Dalje prih.)

Urame, ki je izšel pred leti, se je že odli- koval po točnosti in pesniški vrednosti, ta prevod pa je prvega še daleč presegal. Ker »Beneškega trgovca« ni bilo več na knjiž- nem trgu, ga je Zupančič sklenil izdati na- novo, toda ko ga je jel pregledovati, so se mu popravki tako namnožili, da ima čisto novo delo pred seboj. Solam bo ta

klasikna drama v klasičnem prevodu še zlasti zaradi tega postrelala, ker ima ob- širen literarno-historičen in formalno-ana- litičen uvod doc. dr. Kelemenina in ob koncu vse potrebne opazke. — Knjiga je izšla v zelo lepi izdaji in se prodaja po 28 K ne- vezan in 36 K vezan izvod.

Dnevna kronika.

Volitev župana in podžupana dela demokratom skrbli.

»Jutro« pravi, da bodo socialni de- mokratje že pri prvi volitvi volili komu- nista Vencajca, ki ima dobre zveze s kle- rikalcil. V tej vesti tiči konjsko kopito, češ, socialni demokrati so v zvezi s kleri- kalci. Mi seveda odklanjamo tako insinua- cijo, ki ima očiten namen, zbuditi v jav- nosti sum, da se socialni demokrati ve- žajo z meščanskimi strankami. Jasno je, da pride do ožje volitve župana in pod- župana, ker nima nijedna stranka v ob- činskem odboru absolutne večine. Socialni demokrati zastopniki bodo nastopili v zmislu strankinega navodila pri volitvi in upoštevali le v skrajnem primeru specijal- ne lokalne razmere.

Prva izredna seja novoizvoljenega ob- činskega odbora ljubljanskega bo v sredo, dne 8. junija 1921 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani z dnevnim redom: Volitev župana in podžupana.

Obrotna nadzornišva v Sloveniji. Urad- ni list piše: V zmislu navedbe, kako se nadziraj izvrševanje predpisov uredbe o delovnem času z dne 12. septembra 1919, je ministarstvo za socialno politiko v Bel- gradu predpisalo okrožja inspekcij dela za izdajanje dovolil za delo čez uro in za kaznovanje, če se delovni čas prekorači. Okrožja obrtnih nadzorništev v Slo- veniji so določena tako-le:

1. obrtno nadzornišvo s sedežem v Ljubljani, ki obseza okrajna glavarstva v Ljubljani, Logatcu, Kranju, Radovljici, Kamniku, Litiji, Kočevju, Novem mestu, Črnomlju in Krškem;
2. obrtno nadzornišvo s sedežem v Celju, ki obseza okrajna glavarstva v Cel- ju, Brežicah, Slovenjgradcu in Prevaljah;
3. obrtno nadzornišvo s sedežem v Mariboru, Ljutomeru, Ptuju in Murski So- boti.

Stranke iz ljubljanskega, logaškega, kranjskega, radovljiškega, kamniškega, ti- tiškega, kočevskega, novomeškega, črno- maljskega in krškega okrajnega glavarstva naj se obračajo v vseh zadevah na obrtno nadzornišvo v Ljubljani, ki vrši v ob- močju teh glavarstev nadzor o delovnem času, daje dovolila za delo čez uro ter kaznuje prestopke v okviru omenjene uredbe.

Stranke iz okrožja celjskega, brežiš- kega, slovenjgrškega, konjskega in pre- valjskega okrajnega glavarstva naj se obračajo v teh zadevah na obrtno nadzornišvo v Celju, stranke iz okrožja mari- borskega, lutomerskega, ptujskega in mur- skosobotskega okrajnega glavarstva pa na obrtno nadzornišvo v Mariboru.

Pristojnost o obrtnem in trgovskem sodstvu. Z dnem 1. junija 1921 preide pri- stojnost za obrtno in trgovsko sodstvo od poverjenstva za uk in bogočastje na od- delek ministarstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. S tem prevzame vse uradno poslovanje glede trgovskega in obrtnega sodstva, potem obrtno-nadaljevalnih in tr- govsko-nadaljevalnih sol imenovani odde- lek. Poročila in vloge glede trgovskih in obrtnih sol naj se naslavlajo odsej samo na oddelek ministarstva za trgovino in in- dustrijo v Ljubljani.

Akad. soc. pedagog. krožek priredi dne 7. junija 1921 ob 8. uri zvečer v zbornični dvorani univerze diskusijski večer o pred- metu: Današnji način kaznovanja. Disku- sijskega večera se udeležijo naši najzname- nitejši veščaki kaznoslovci. Z ozirom na velevažno vlogo, ki jo ima kaznovanje v življenju, se vabijo k udeležbi vsi, ki se zanimajo za postopanje z zločinci, zlasti gg. juristi iz prakse in pedagogi. Spored diskusije: 1. Mnenja o namenu kazni; 2. da- našnji sistem kaznovanja; 3. hibe; 4. na- črti za izboljšanje. — Odbor.

Ustavite se v nedeljo pred Slonom, Evropo, Zvezdo, Prešernovim in Trubarje- vim spomenikom, pred stolno, šentjakobsko, trnovsko in šentpetersko cerkvijo, na oglu Rimske in Blewelsove ceste, v Spodnji Si- škli pred cerkvijo in na južnem kolodvoru, kjer bodo na prodaj znaki in odkupnine za dečji dan. Naj ne gre nihče mimo teh pro- storov, ne da bi položil za revno ljubljans- ko deca po davnih zavetiščih svolega prispevka. Od uspeha dečjega dneva je odvisen nadaljnji obstoj dnevnih zavetišč. Sramotno bi bilo za Ljubljano, ako bi mo- rali ob koncu šolskega leta zatvoriti to velevažno socialno napravo, kjer se deca obvaruje pogubnega vpliva ceste. Pomislite, da ogroža le neznanu število pokvar- jene deca vso ostalo deca. Obvarujeno svoje deca s tem, da zaščitno tujo deca.

Poverjenik za javna dela dipl. agr. A. Jamnik sprejema stranke redno vsako sre- do in vsako soboto od 9. do 13. ure na Turjaškem trgu št. 1-11.

V prid spomenikov Boritjuka in Ve- rovška, ki se imata odkriti o priliki kon- gresa združenih jugos. gled. igralcev v Ljubljani, priredi ljubljanski pododbor v nedeljo, 5. junija 1921 ob 11. uri promenad- ni koncert v »Tivolju«, popoldne pa ljudsko veselico v hotelu »Tivolju«. Vstop prost.

Usoda beračev. Ljubljanska policija je sedaj napovedala neizprosen boj beračem, posebno »lajnarjem«. V četrtke so imeli stražniki obilo posla z berači. Povsod so jih lovili. Bil so lepi prizori, kako so pri- hajali »lajnarji« v policijske zapore. Prišli in v zapore odvedli so deset beračev in dva beračica.

Ljubljanska porota. (Mlada Ame- rikanca.) Porota sodišče je včeraj raz- pravljalo zanimiv slučaj, kako zabode mladina v zločin. Dva brata, rojena v Ame- riki v velikem mestu Chicagu, Gabril J. in Stanko J., sta odnesla mnogo lišne oprave, obleke in opreme v vrednosti 23.400 K iz zabojev, shranjenih v Kendovem mestu na Bledu. Zaboji so bili last zakonskih Geisler. Vse stvari so izsledili na njih do- mu. Starejši brat Gabriel je bil obsojen na eno leto ječe, mlajši, tedaj še ne 14 let stari Stanko pa je bil oproščen, ker so po- rotniki soglasno zanikali njegovo krivdo. (Oproščeni Blejci!) Ker so porot- niki soglasno zanikali krivdo tatvine era- ričnega dinamostroja, vrednega 20.000 K, je porotno sodišče oprostilo sedem Blej- cev: Pavla Ambrožiča, Ludvika Berca, Jožeta Berca ml., Matevža Čopa, Frana Iskra, Jožeta Berca st. in Simna Ambro- žiča. Na Uhancu v bohinjski dolini je prvili pet obtožencev odneslo iz neke barake di- namostroj, last stvarne demobilizacije. Zadnja dva sta bila posredno udeležena. Obtoženci so se zagovarjali, češ, da so v

dobri veri smatrali stroj za zapuščeno stvar brez gospodarja. Drastičen je bil za- govor invalida Simna Ambrožiča: »S svo- jim tremi sinovi sem napravil 21 let voj- ne. Izgubil sem levo nogo. Kaj imam od tega? S tem strojem sem upal doseči ne- kaj nagrade za izgubljeno nogo!«

Škrlatica v Belgradu. Kakor poročajo belgrajski listi, se je v Belgradu zelo raz- širila škrlatica. Pred dnevi je okrožni fi- zikar v Belgradu konstatiral, da je 55 slu- čajev škrlatice. Kar je najbolj karakteris- tično, niso zboleli na škrlatici samo otroci, temveč tudi starejše osebe. Toda vzlic tomu se z uradne strani o tem molči in niso odrejane nobene varnostne odredbe.

Sole ne marajo. V Bosanski Krupi se je zbralo okrog 80 kmetov, da protestirajo proti stavbi šolskega poslopja v tamošnji vasi. Orožništvo je aretiralo 6 hujšakačev, ostale pa razpoldilo zopet. Zvečer se je zbrala vsa vas in obkolila orožniško posta- jo. Sele po daljšem prizadevanju je oro- žništvo vsposlavilo mir in red.

Cirkus Rendlov. Radi zakasnitve vla- ka se za včeraj napovedana otvoritvena predstava vrši šele danes, v soboto dne 4. junija ob pol 9. uri. Kupljene vstopnice so veljavne za jutri. Ravnateljstvo.

Koncert v hotelu Tivolju. V soboto 4. t. m. od 16 do pol 20, v nedeljo 5. t. m. od 10 do 13, ure.

Volitev župana in 11 občinskih svetovalcev v Trbovljah.

Dne 30. maja ob 3. uri popoldan se je vršila v občinski pisarni v Trbovljah vo- litve župana in občinskih svetovalcev. Na- vzočih je bilo 33 odbornikov. Odsotni so bili Gorjanc Jože, ki se nahaja v preisko- valnem zaporu v Celju, Rinaldo Robert je na potovanju za delom, ter Miha Koren nujno zadržan v Belgradu kot narodni po- slanec.

Po običajnih formalnostih je otvoril volitveno zborovanje I. Goropvešek kot najstarejši po letih izvoljen odbornik. Prisostvoval je volitvi tudi g. okrajni glavar Pinkauer iz Celja. Predno pridem na pred- met zasedanja, naj omenim, da se je pri- tožil takoj ob vstopu v zborovalni prostor odbornik Kačnik, da prostori niso pravilno zasedeni, da bi po mnenju komunistov mo- rali oni sedeti kot večina na levici, katere je bila žal že zasadena.

Volitev župana se je izvršila brez naj- manjšega incidenta ter so dobili glasov:

Kom. Jurij Hacin 20 glasov, Zupan Iv. starejši 2 glasa (kler.) in Gričar Martin 1 glas (tudi kler.); 10 glasovnic je bilo praznih. Izvoljen je torej kom. Jurij Hacin za župana.

Pri volitvi obč. svetovalcev želi po- jasniti odbornik Kačnik Ivan, ker ne po- zna volilnega reda, kar se je izkazalo pri oddajanju glasov, ker je kandidiral za pod- župana.

Izvoljeni so sledeči odborniki obč. svetovalcem:

Podstudenšek Fr., podžupan; Gričar Al., Čekada Franc, Gričar Ivan, Bedenik Fr., Bogve Franc, Koren Miha, Askerc Matevž.

Jazbec Ivan, Veber Karl in Kačnik Ivan, vsi komunisti.

Kandidat za podžupana, Kačnik Ivan, je menil, da je tisti podžupan, kateri je na volilnem listku prvi vpisan. Zato ga je grozno jezilo, ker je bil izvoljen Podstu- denšek Franc za podžupana, ker je dobil 21 glasov, a Kačnik samo 18. Seveda je protestiral, se jezil, a kaj hočeš, če te zlob- na roka pretvori v Gačnika mesto pravilno Kačnik. Seveda je trdil, da to ni zlobnost, da je pomota, in zahteval od navzočih, da se naj dotični, ki je napisal napačno, sam javi in pove, da je nameraval napisati Kač- nika, a odzval se ni nihče. Kako neki, ko smo izvedeli iz verodostojnega vira, da so mu napravili to šalo njegov strankini kole- gi, Smola! Tako se pusti spejlati in spravi ob večno zaželjen podžupanski stolec, za katerega je že več let kandidiral eden prvih ustanoviteljev kom. partije v Trbov- ljah. Orda nevaležnost!

Tako imamo zopet eno izmed večjih občin v Sloveniji v popolnoma rudičih ro- kah. Naravnost razveseljivo je, če pogle- daš tako močno delavsko frakcijo v obč. zastopu. Ali veselje te mine, ko vidiš, da so ti ljudje ali narašč ali iz katerih drugih razlogov poslani v občino, dasi so sami po- trebni še mnogo ponka. Prepričani smo, da ima komunistična stranka v Trbovljah boljše ljudi na razpolago. Tako velika ob- čina kot so Trbovlje, v kateri je toliko delavstva in toliko važnega dela za de- lavstvo in za splošnost, se s tem le izgra- va na lahkomiseln način.

Organizacijski vestnik.

iz stranke. KOLEDARJI

Nekaj organizacij in nekateri zaupniki so nam poslali precej izvodov letošnjega delavskega koledarja nazaj, kor so ga pre- več naraščili. Zdej je pa prepozno, da bi ga pošiljali drugim, ker junija ne kupujejo ljud- je radi koledarjev. Ker bi pa ti koledarji v par mesecih izgubili sploh vsjo vrednost, se je načelstvo odločilo razdeliti jih med ljudstvo za trojino ceno, to je po K 5. Kdor jih naroči pet, dobi enega po vrhu. Toliko je koledar vreden, kot notes.

Kdor hna prejšnjega že popisanega ali razstriganega, se mu izplača kupiti drugega. — Centralno tajništvo JSDS, Ljubljana, poštni predal 168.

Krajevna pol. org. JSDS v Storah va- bi vse člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 5. t. m. ob 15. uri v gostilni g. Zoherja v Teharjih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznosterosti. — Udeležba dolžnost! — Odbor.

iz strok. organizacije.

Seja društva Obi. del. za Slovenijo, podružnica Ljubljana se ne vrši danes temveč v sredo dne 8. junija, kar bo še pravočasno objavljeno. — Strok. tajništvo (iz uprave Delavca).

Osrednje društvo živinskih delavcov priredi spričo v pivovarni Laški trg še vedno nesnažnih razmer za 5. t. m. dop. ob 9. uri strokovni shod v Laškem trgu. Poročata sodr. Leskošek in Moznarič. So- drugi, vsi na shod, ker je zelo važen. Po- kazimo proletarsko moč. — Centrala.

Podružnica splošno delavske zveze »Svoboda« v Zidanem mostju priredi v ne- deljo dne 5. t. m. koncert in plesni venček v gostilni Fr. Juvančiča. Na koncertu so-

Pri »Obnovi«, gradbeni družbi z o. z. Ljubljana, se sprej- meta takoj samostojen

vodovodni instalater in monter za central. kurjavo.

Javita naj se v pisarni »Obnove«, Ljubljana, Gajeva ulica.

Dr. Viktor Breskvar
ordinira zopet
Hilšerjeva ulica 7 (Gradišče)
od 10—12 in 2—3. ure.

**Ure budilke, ni-
haške, veržice,
zlatino, srebrnine, otale
in poročne prstane**
kupite najbolje pri
A. Lečnik,
urar in zlatar,
Celle, Glavni trg št. 4.
Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro pla-
čujem po najvišji ceni.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana Hilšerjeva ul. 4
priporoča svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane l. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

ŠTAMPILJE
vseh vrst
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Velika zaloga in po ceni: Dvokolesa,
otroči vozički, šivalni in razni stroji,
pneumatika in vsakovrstni deli.
F. BAYTEL, Ljubljana, Smeri trg št. 28.
Sprejemajo se dvokolesa, otroči vo-
zički, šivalni in razni stroji v popravilo.
Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.
Cena K 2.—
Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Inženirji stavbeni tehnik in
risarji se iščejo. . . .
Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov
na »Stavbena družba d. d. Ljubljana«, Levstikova ulica št. 19.

Klobuke in slamnike
vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke
FRANJO CERAR,
v Stobu, pošta Domžala pri Ljubljani.
V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri tvrdki Kovačević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorel vedno na
razpolago.

ŠTAMPILJE
GRAVIR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVOJNI TRG 1

KUHAR za kuhanje
krema za čevije
se takoj sprejme.
Ponudbe z navedbo rodbinskih
razmer in zahtevno plače na
Brača Steinitz, Karlovac.

Kožari pozor!
Baudmesserspatter,
vješt i iskusan, traži se. Nastup
odmah. Plača po dogovoru. Po-
nude na Tvornica koža i cipela
And. Jakil d. d., Karlovac.

Borzni posredovalec
Dragan Vučković
posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, zastavnice,
deviz in valut
Zagreb, Sv. Duh 19.
Telefon 6-69.
Brzojavni: Vučkov Zagreb.

Delniška glavnica
K 50.000.000.
Rezerve
okroglo K 45.000.000.—
Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun profi
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.
Podružnice: V Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah, Ptuju
in Brežicah.
Telefon št. 261 in 413.
Prodaja srečk
razredne loterije.
Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, finančna
arbitraža dobave in dovoljenja
— vsakovrstne kredite. —

Razglas.

Izvozna družba „Impeks“ v Ljubljani je ustanovila svoje podružnice in sicer:

1. **Novi-Sad** za nakup žita in prašičev.
2. **Dunaj, Obere Donau, trase 17** za prodajo zlasti žita, živine in mesnih izdelkov ter za nakup vseh industrijskih potrebščin v Avstriji in Nemčiji.
3. **Ekspozitura v Berlinu, Trstu in Boznu** za prodajo živine in mesa.

Za zastopstvo so na razpolago jugoslovanski trgovini in industriji za komisionalno prodajo in nakup proti mali proviziji. Vse te posle bodo izvrševale te organizacije najvestnejše in najsolidnejše.

Glavno zastopstvo za:

UNDERWOOD

pisalni stroj

OPALOGRAPH

razmnoževalni aparat

ima trdka

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/1. in Gradšče 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Kje kupim dober in fin
Gramofon,
plošče, igle, posamezne dele?
Kje se popravljajo gramofoni?

Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in godbenih avtomatov

A. RASBERGER,

Ljubljana — Sodna ulica št. 5, (poleg dež. sodišča.)
Mehanična delavnica za popravo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela precizne mehanike.

Naznanilo!

Konces. potovalna pisarna IVAN KRAKER v Ljubljani se je preselila iz Gosposvetske ceste št. 13 (Kolizej) v Kolodvorsko ulico --- št. 41 blizu glavnega kolodvora. ---

Najkrajše linije čez HAVRE, Cherbourg in Antwerpen v AMERIKO.

NAZNANILO.

Br. sokolskim društvom naznanjam, da imam v zalogi vse sokolske potrebščine po predpisih Jug. Sokol. Saveza, za člane, članice in ves naraščaj: kroje, telovadne obleke, čevlje itd. Cenik na zahtevo zastoj. Prosim pa br. društva pri vseh naročilih poslati denar naprej.

P. CAPUDER, Vidovdanska cesta št. 2
(proti Radeckega cesti).

VAFELJNE

najfinejše kakovosti nudi vsako množino

tvornica keksov, prepečenecv in vafeljnov
V. BIZJAK & DRUG, Rogaška Slatina.

CUNARD-LINE.

Veliki poštni parobrod

„CALABRIA“

odplove iz Trsta v New-York.

Odhod iz Ljubljane dne 6., 7. in 8. junija. Potniki se imajo prijaviti v pisarni v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26 najkasneje do 8. junija t. l.

„Raznašalca“

zanesljivega za Ljubljano išče uprava „NAPREJ-A“.

Radiaktivno termalno kopalništvo TOPLICE pri NOVEM MESTU

zdravi reumatismus, protin, neuralgijo, posledice zlomljenih kosti, ran in eksudate.

Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Želez. postaja Straža-Toplice. Pojasnila daje ravnateljstvo.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prva potnik v New-York redno 3krat, v Južno-Ameriko po 1krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozni listkov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

P. T. Potniki, kateri se želijo voziti z brzoparnikom President Wilson na dan 18. junija v New-York, se sprejmejo še do 2. junija t. l.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela trdka R. Stermecki v telju, in sicer volne, celirje, tiskanine, etamina, balista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilja, robece, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Raznatega, vedno velika zaloga lastnega izdelka staj, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbir, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v 1. nadstropju

VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ST. 314, Slovenija.

Naročajte „NAPREJ“

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sombor, Split. Ekspozitura: Bled.

Vabilo na subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavnica

od 8,000.000 na 24,000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16,000.000 kron

se daje na javno subskripcijo

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 K nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo predpravico, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu K 520— tel quel.
2. Ev. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one podpisovalce, ki nimajo pravice opcije.
3. Subskripcijska mesta so:

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Podružnica Zadružne gospodarske banke v Djakovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozitura na Bledu.

Sveopća zanatlijska banka d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karlovcu.

4. Subskripcija traja od 1. junija do incl. 30. junija 1921.
5. Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v ozir.
6. Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opcijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna potrdila o dodelitvi delnic 1. oz. 2. emisije.
7. Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridržuje upravni svet.
8. Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921 in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.
9. Vsakemu subskribentu bo izdala Zadružna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic i o celokupnem vplačanem znesku. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Začasna potrdila se kasneje zamenjajo za originalne delnice.
10. Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti delnice ali ne v subskribirani višini, se vrne tozadevni znesek, oz. pribitek 15. julija 1921.
11. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

V Ljubljani meseca maja 1921.

Upravni svet Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.